

Overvejelser om materialets relevans for udvalgte fag i udskoling og gymnasiale uddannelser (Stx, Hf, Hfe):

I det følgende beskrives de forskellige fag og de fagformål og kompetenceformål, som dette materiale gør det muligt at arbejde med i henholdsvis folkeskolens udskoling og gymnasiet og HF.

Fagformål Dansk, folkeskolens udskoling:

I danskfaglig sammenhæng taler dette materiale ind i følgende del af fagformålet for dansk:

“Eleverne skal i faget dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsessevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.”

Fagformål Dansk, Gymnasiet (Stx, Hf, Hfe)

1.2.

”Danskfaget tjener på en gang et dannelsesmæssigt og et studieforberegende formål. I arbejdet med afdækning af ældre og nyere teksters betydning anskuet i et sprogligt, litterært og kulturelt perspektiv skærpes elevernes kritisk-analytiske sans. Dermed bidrager faget til både at udvide elevernes danneshorizont og at styrke deres evne til at håndtere informationer, gå bag om ordene og forstå disses indhold og nuancer. Kritisk-analytisk sans og beherskelsen af et sikkert sprogligt udtryk fremmer elevens muligheder for at orientere sig og handle i et moderne, demokratisk, globalt orienteret samfund.”

2.1. Faglige mål (gymnasiet)

Eleverne skal kunne:

- analysere og vurdere primært ikke-fiktive tekster i alle medier
- dokumentere kendskab til en bred repræsentation af centrale danske litterære værker gennem tiderne med perspektiv til litteraturen i Norden, Europa og den øvrige verden

- demonstrere kendskab til og forholde sig til det moderne mediebillede, herunder kunne analysere og vurdere teksters kommunikative betydning samt mediets rolle i kommunikationen
- navigere og udvælge information i skærbaserede tekster med et fagligt fokus.

Endvidere gør krav til kernestoffet med fokus på medier i danskfaget dette materiale oplagt at arbejde med i undervisningen:

”Det mediemæssige stofområde har som sit genstandsfelt medietekster i trykte såvel som elektroniske medier, herunder aviser, radio, tv, film, websites og interaktive medier. I stofområdet indgår:

- nyhedstekster
- dokumentartekster
- fiktionstekster
- visuelle udtryksformer
- et værk i form af et større afrundet medieprodukt. Her arbejdes blandt andet med:
- nyhedskriterier
- fiktions- og faktakoder i stofområdets teksttyper.

Psykologi – resiliensfokus i folkeskolen

Undervisningsmaterialet er en oplagt studie i identitet, udvikling, og i hvordan nære relationer og familieforhold – eller manglen på samme præger ens identitetsudvikling og resiliens, som efterhånden er blevet et nøglebegreb i identitetsdannelse og udvikling. Således er materialet relevant for fokus på identitet og dannelse, kulturforståelse, konflikt, deltagelse i demokrati og etiske problemstillinger, som er en del af fagformålene i både dansk, samfundsfag og religion. Endelig er materialet grundet dets visuelle udformning og delvise engelske sprogbrug relevant for billedkunst, mediefag samt engelsk.

Psykologi i gymnasiet

Resiliens er nøglebegrebet i forskningsprojektet, der danner baggrund for dette materiale og vil således tilbyde en solid faglig indføring i resiliensbegrebet, som står specifikt nævnt i faget psykologi, som kan vælges, men som også indgår som en naturlig vedkommende del af mange andre fag- og ikke mindst i elevernes egen personlige udvikling.

I gymnasiet taler dette materiales temaer centralt ind til flere fokuspunkter i faget psykologis kernestof, herunder:

2.2. Kernestof

Socialpsykologi

- gruppepsykologiske processer og social indflydelse
- stereotyper og fordomme.

Udviklingspsykologi

- menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø og kultur
- omsorg, sårbarhed og resiliens.

Personlighed og identitet

- selv, identitet og personlighed
- individuelle forskelle i livsstil og håndteringen af udfordringer, herunder stress og coping.

Mediefag folkeskolen

Materialet giver en tankevækkende empirisk indgangsvinkel til mediefaget, som blandt andet skal *”give eleverne de nødvendige redskaber til at analysere levende billeder. Dette er af afgørende betydning for muligheden for at opleve og vurdere de informationer og påvirkninger, som man møder som bruger af medierne”* og endvidere i formål:

“Undervisningen udvikler elevernes evne til at analysere, perspektivere og vurdere danske og internationale medieproduktioner inden for fiktion, fakta samt blandinger mellem disse former.” (Fra mål og formål i mediefaget).

Mediefag gymnasiet

1.1. Identitet

”Mediefagets genstandsfelt er levende billeder i en æstetisk, kommunikativ og kulturel sammenhæng. Faget forener en teoretisk-analytisk og en praktisk-produktionsmæssig tilgang til levende billeder.

Faget giver eleverne de nødvendige redskaber til at analysere levende billeder. Dette er af afgørende betydning for muligheden for at opleve og vurdere de informationer og påvirkninger, som man møder som bruger af medierne. Faget giver endvidere indsigt i film og tv’s udtryksformer i forbindelse med praktisk produktion.”

1.2. Formål

Undervisningen udvikler elevernes evne til at analysere, perspektivere og vurdere danske og internationale medieproduktioner inden for fiktion, fakta samt blandinger mellem disse former. Samtidig skal undervisningen udvikle elevernes evne til at udtrykke sig selvstændigt og nuanceret i levende billeder, således at de bliver aktive, kreative og reflekterende brugere af film og tv.

2.1. Faglige mål

Eleverne i gymnasiet skal i mediefaget kunne følgende:

- anvende filmsprogets terminologi i forbindelse med analyse af film og tv-produktioner
- redegøre for forskellige dramaturgiske modeller og fortælleforhold
- anvende forskellige analysemetoder
- redegøre for, hvad der karakteriserer fakta, fiktion og blandinger mellem disse former
- redegøre for centrale genrer og programtyper
- redegøre for basale produktionsforhold i film og på tv
- foretage en perspektivering til gennemgået stof
- anlægge et historisk, kulturelt og samfundsmæssigt perspektiv på film og tv-programmer
- redegøre for forholdet mellem et medieprodukts udformning og dets målgruppe.

Samfundsfag i folkeskolen

Samfundsfag er ligeledes oplagt at anvende dette undervisningsmateriale i. I fagbeskrivelsen betones det komplekse samspil mellem nationale, regionale og globale politiske kræfter, samt at faget skal *”fremme elevernes lyst og evne til at forholde sig til og*

deltage i den demokratiske debat og gennem undervisningens indhold og arbejdsformer engagere eleverne i forhold af betydning for demokratiet og samfundsudviklingen". Endvidere står der i vejledningen for faget samfundsfag, at det at "eleverne er påvirket af samfundet og selv kan påvirke det, er en del af fagets kerne" og endelig skal eleverne "udvikle forudsætninger for kritisk tænkning og for at danne sig et eget værdigrundlag (Fagformål Samfundsfag).

Mere specifikt fokuserer samfundsfaget blandt andet på politik, hvor det overordnede mål er at "eleverne kan tage stilling til politiske problemstillinger og komme med forslag til handlinger. Problemstillingerne behandles fra det lokale til det nationale, regionale og globale niveau." (s. 19) og særligt de sociale og kulturelle forhold, herunder social differentiering, er helt centrale temaer i dette undervisningsmateriale.

Samfundsfag i gymnasiet

1.1. Identitet

"Samfundsfag omhandler danske og internationale samfundsforhold. Faget giver på et empirisk og teoretisk grundlag viden om de dynamiske og komplekse kræfter – nationalt, regionalt og globalt – der påvirker samfundsudviklingen. Ved at forbinde den aktuelle samfundsmæssige udvikling med sociologiske, økonomiske og politiske begreber kvalificeres standpunkter og handlemuligheder."

1.2. Formål

"Undervisningen skal give viden og forståelse af danske og internationale samfundsforhold og den dynamik, der har indflydelse på udviklingen i det moderne samfund. Samfundsfag A skal fremme elevernes lyst og evne til at forholde sig til og deltage i den demokratiske debat og gennem undervisningens indhold og arbejdsformer engagere eleverne i forhold af betydning for demokratiet og samfundsudviklingen. Endvidere skal undervisningen fremme elevernes selvstændighed og tillid til at kunne diskutere og tage stilling til samfundsmæssige problemstillinger på et fagligt kvalificeret niveau."

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- anvende og kombinere viden fra fagets discipliner til at undersøge aktuelle samfundsmæssige problemstillinger og løsninger herpå
- forklare og perspektivere samfundsmæssige problemstillinger og udviklingstendenser ved anvendelse af begreber og teorier
- undersøge og dokumentere et politikområde, herunder betydningen af EU og globale forhold
- undersøge processer omkring magt og politisk meningsdannelse
- sammenligne og forklare sammenhænge mellem samfundsforandringer og ændringer i sociale og kulturelle mønstre
- undersøge og sammenligne samfund på forskellige økonomiske udviklingstrin, herunder samspillet mellem nationale og globale forhold
- forklare og diskutere konsekvenser af politisk styring og markedsstyring
- forklare begivenheder og udviklingstendenser i det internationale system og diskutere Danmarks handlemuligheder i forbindelse hermed
- anvende viden om samfundsvidenskabelig metode til kritisk at vurdere undersøgelser

- og til at gennemføre mindre empiriske undersøgelser
- skelne mellem forskellige typer af argumenter, udsagn, forklaringer og teorier
 - argumentere sammenhængende og nuanceret for egne synspunkter, placere disse i en teoretisk sammenhæng og indgå i dialog.

2.2. Kernestof

Materialet er relevant for følgende områder af kernestoffet i samfundsfag i gymnasiet og HF:

Sociologi

- identitetsdannelse og socialisation
- massemedier og politisk meningsdannelse
- social differentiering, kulturelle mønstre, social mobilitet og samfundsforandring.

Politik

- politiske grundholdninger, herunder konservatisme, liberalisme og socialisme
- demokratiopfattelser, herunder betydningen af retssystemet
- magtbegreber
- forskellige politiske systemer, herunder det danske politiske system og EU.
- politiske grundholdninger, herunder konservatisme, liberalisme og socialisme, politiske skillelinjer og vælgeradfærd
- magt- og demokratiopfattelser nationalt, regionalt og globalt, herunder betydningen af retssystemet
- forskellige typer politiske systemer, herunder EU.

International politik

- Danmarks suverænitet og handlemuligheder
- aktører, magt, sikkerhed, konflikter og integration i Europa og internationalt
- globalisering og samfundsudvikling.

Netop Uganda er i Vesten ofte blevet portrætteret som et forbilledligt eksempel på et afrikansk land med et demokratisk styre. Imidlertid er den mere nuancerede fortælling, at regeringen undertrykker og tyr til voldelige midler, alt imens præsident Museveni indtil for nylig (indtil skandalen om de forsvundne donormillioner i 2012) fik stor finansiel støtte af Danmark og stadig får mange millioner i støtte til “the war on terror” fra USA, som Uganda har en stærk militær alliance med.

Materialets indføring i Ugandas historie er således en mulighed for via et indblik i meget konkrete livsfortællinger, at løfte sløret for kompleksiteten og uigennemsigtigheden i internationale politiske dynamikker, og for at diskutere, hvad der kan ske, når unge frarøves retten til at deltage aktivt i at støtte og deltage i demokratiet. For mange unge i vores del af verden, ligger det fjernt, at deltagelse i demokratiske processer er et privilegie, hvilket er forståeligt, hvis man aldrig har oplevet at demokrati og sikkerhed er truet i ens hverdag.

David, Bosco, Richard og Robert og mange andre acholier er alle mennesker, der har betalt en meget høj pris for, at dette privilegie ikke eksisterer i deres del af verden, og det er vigtigt at være bevidst om og forholde sig til – også som dansker.

Kristendomskundskab i folkeskolen

Religion, i dette materiale primært kristendom, men også lokale traditionelle trossystemer som fx naturånder, er helt centralt når især David, Bosco og Richard forklarer, hvordan de overlevede, og hvordan de forholder sig til fortiden og hvilke håb, de har for fremtiden. I fagformålene for folkeskolens kristendomskundskab er følgende sekvenser repræsenteret i dette materiale:

Stk. 2: ”eleverne skal opnå viden om andre religioner og livsopfattelser”

Stk. 3: ”Eleverne skal kunne bruge deres faglige kompetencer i forbindelse med personlig stillingtagen, medansvar og handling i et demokratisk samfund.

Endvidere står der som kompetencemål efter 9. klassesettrin, at elever skal kunne forholde sig til ”grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper”. Dette materiale sætter netop tilværelsesspørgsmål og etiske principper på spidsen, fordi materialet er situeret i en kontekst, hvor de medvirkende i en lang årrække var truet på livet hver dag.

Religion i gymnasiet

1.1. Identitet

”Fagets perspektiv er globalt. Religionernes rolle for europæisk og dansk idéhistorie og identitetsdannelse tillægges særlig opmærksomhed.

Der arbejdes primært med tekster og andet dokumentarisk materiale.”

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- redegøre for religionsfænomenologiske begreber som myte (kosmogoni, eskatologi), ritual, religiøse specialister, kult og axis mundi)
- karakterisere, analysere og perspektivere tekster og andet dokumentarisk materiale
- fortolke og vurdere religiøse synspunkter og problemstillinger såvel ud fra en religiøs selvforståelse som ud fra sekulære, herunder religionskritiske, synsvinkler
- formulere sig om væsentlige problemstillinger vedrørende forholdet mellem religion og moderne samfund i en global kontekst
- formulere sig om religiøse etiske problemstillinger

Engelsk i folkeskolen

Dele af videoerne er engelsksprogede med ugandisk dialekt. Ligeledes er en del af det supplerende materiale (links og artikler) på engelsk og sætter derfor krav om tilegnelse af færdigheder inden for dette sprogfag. Endelig er der digte som en del af undervisningsmaterialet som beskriver krigen i Norduganda, men i et engelsk, poetisk og stærkt visualiserende sprog.

Efter 9. Klassetrin er der følgende kompetencemål, som dette materiale er oplagt at arbejde med

”Eleven kan agere selvstændigt i internationale kulturmøder på baggrund af forståelse og kulturelle og samfundsmæssige forhold”

og endelig giver materialet mulighed for at imødekomme fagformål stk. 2:

”Eleverne skal ved at anvende varierende arbejdsmetoder, it og medier, tværfagligt samarbejde og internationale kontakter opnå oplevelse, fordybelse og virkelyst. Herved skal eleverne bevare lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur til fremme af deres alsidige udvikling” og

Stk. 3

”Eleverne skal arbejde med emner, der belyser, hvordan mennesker tænker og lever i den engelsk-sprogede verden, så de kan blive fortrolige med egen kultur i samspil med andre kulturer. Herigennem får eleverne mulighed for at udvikle forståelse for mennesker med forskellig kulturel baggrund og for at forberede sig til et liv i et globalt samfund”.

Engelsk i gymnasiet 1.1. Identitet

Engelsk er et færdighedsfag, et videnfag og et kulturfag. Faget beskæftiger sig med engelsk sprog, engelsksprogede kulturer og globale forhold

1.2. Formål

Det er formålet med undervisningen, at eleverne i faget engelsk A opnår evne til at forstå og anvende det engelske sprog, således at de kan orientere sig og agere i en globaliseret verden. Det er formålet, at eleverne opnår viden om britiske, amerikanske og andre engelsksprogede landes samfundsforhold og kulturer, og at deres forståelse af egen kulturbaggrund dermed udvikles. Faget skaber grundlag for, at eleverne kan kommunikere på tværs af kulturelle grænser.

Undervisningen i fagets forskellige discipliner bidrager til at udvikle elevernes sproglige, kulturelle og æstetiske viden og bevidsthed og dermed deres generelle studiekompetence.

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forstå forholdsvis komplekst mundtligt og skriftligt engelsk om almene og faglige emner
- gøre rede for indhold, synspunkter og stilforskelle i forskellige typer engelsksprogede tekster og mediestof, herunder film
- analysere og fortolke forskellige nyere og ældre teksttyper samt mediestof, herunder film, med anvendelse af faglig terminologi
- perspektivere det givne materiale litteraturhistorisk, kulturelt, samfundsmæssigt og historisk

- anvende en grundviden om historiske, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Storbritannien og USA til analyse og perspektivering af aktuelle forhold
- orientere sig i et større engelsksproget stof, herunder sortere i og vurdere forskellige informationskilder

2.2. Kernestof

Kernestoffet er:

- standardsprog og variation, herunder elementer af det engelske sprogs udvikling og det engelske sprog som globalt kommunikationssprog
- et bredt udvalg af nyere litterære tekster, ikke-litterære tekster og mediestof
- historiske og aktuelle forhold i andre dele (end Storbritannien og USA) af den engelsktalende verden.

Billedkunst i folkeskolen

Materialet er i sin visuelle kvalitet, og som medie, relevant for billedkunstfagets fagformål:

Stk.2: Eleverne skal i arbejde med plane, rumlige og digitale billeder tilegne sig færdigheder i og viden om kunst, medier og andre visuelle udtryks- og kommunikationsformer som grundlag for at udtrykke sig gennem billeder og andre visuelle former.

Stk 3: I faget billedkunst skal eleverne som deltagere i og medskabere af kultur og som del af deres kreative udvikling og æstetiske dannelse udvikle deres kundskaber om kunstens og mediekulturens billeformer, som de fremstår i lokale og globale kulturer.

Billedkunst i gymnasiet

1.1. Identitet

Fagets primære genstandsfelt er billedkunst og arkitektur. Faget inddrager fænomener fra hele det visuelle felt.

Kunst og arkitektur tjener forskellige formål i forskellige historiske og kulturelle sammenhænge. I dag undersøger, udfordrer og forandrer kunst og arkitektur vores syn på verden gennem sansning og erkendelse.

I faget undersøges visuelle udtryk som værende afhængige af tid, kultur og individ.

1.2. Formål

Eleverne tilegner sig visuel kompetence til at kunne orientere sig i visuelle kulturer og til at kunne arbejde med det visuells betydning.

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forklare forskellen mellem personlig kunstoplevelse og analytisk tilgang
- vælge blandt forskellige metoder og strategier til at løse visualiseringsopgaver i samspil med det analytiske arbejde med andres og egne billeder
- vælge et relevant billedmateriale med udgangspunkt i en faglig problemstilling. Elevens

- eget arbejde skal indgå i billedmaterialet
- analysere det selvvalgte billedmateriale ud fra forskellige forskningsbaserede metoder i forhold til analysens fokus
 - samle analytiske resultater i en sammenhængende tolkende og perspektiverende konklusion
 - kommunikere om og ved hjælp af visuelle udtryk.

2.2. Kernestof

Kernestoffet er:

- praktisk og teoretisk arbejde med følgende tre typer faglige problemstillinger:
formalanalytiske, betydningsanalytiske og socialanalytiske
- praktisk og teoretisk arbejde med mindst fire forskellige gengivelsesstrategier, strategiernes metoder, samt undersøgelse af hvilke overvejelser der kan ligge til grund for disse metoder